

delé v različne razrode, živeč se ob lovu a največ ob reji severnega jelena. Bolj proti severu živoči Korjéki se zovó „Tumugutu,“ t. j. potovalci, ki vedno potujejo s severnimi jeleni, ki so jim vse, kar imajo. Korjéki so užé po naravi ljudjé majhene postave s pločatim nosom, majhenih oči in črnih las. Dobrovoljni in pošteni so, a zeló nesnažni. Nekateri popotniki jih opisujejo tudi za surove, maščevalne in jako ohole (prevzetne) ljudi. I. Z.

Emanvel Tomšić,

† dnè 29. junija 1881. l.

V dan 29. junija t. l. poklical je Vsemogočni po dolgej bolezni v boljše življenje obče spoštovanega in posebno po Dolenjskem povsod zeló priljubljenega narodnjaka Emanvela Tomšića. Ker se je blagi pokojnik mnogo let bavil s slovensko mladino in jej je bil velik prijatelj v dóbi svojega življenja, pač je primerno, da ga tudi „Vrtec“ omeni in tebe, slovenska mladina, vsaj nekoliko seznaní ž njim. Mnogi izmed vas, ki pridno čitate „Vrtec,“ poznali ste ga morda osebno, saj je bil mnogim, in to na več krajih, dober in prijazen učitelj.

Emanvel Tomšić se je rodil v Trebnjem na Dolenjskem v dan 26. marca 1824. l. Oča mu je bil Matija a mati Franja, ki mu je umrla 5. oktobra pretečenega leta. Smrt preljube mu matere pretrgala je brž ko ne tudi njemu nit življenja, ker je užé poprej bolehal, a od tega časa je vedno bolj pešal, dokler ni bilo konec njegovim bolečinam dne 29. junija. Po očetovej smrti nastopil je Emanvel učiteljsko službo v Trebnjem 1850. leta, a kmalu potem v Vipavi, kjer mu pa ondotni zrak ni ugajal, ter se je moral preseliti v Logatec. Iz Logateca je prosil učiteljske službe v Mirnepeči, katera mu je bila tudi podeljena, in kako so ga njegovi rojaki Mirnopečáni radi imeli, vidi se iz tega, da so šli celó iz Dolenjskega v Logatec z vozom ponj. Iz Mirnepeči, slovo davši učiteljskej službi, podal se je na svoje posestvo v Trebnje, kjer se je do zadnjega vzdihljeja odlikoval kot izvrsten rodoljub na narodnem polji. Posebno neutrudno je bilo njegovo delovanje, ko mu je bilo težko breme županstva naloženo. To težavno breme mu je menda najbolj razjedalo njegovo poprej krepko in čvrsto zdravje. V poprejšnih letih se je Emanvel odlikoval tudi kot dober pesnik ter je posebno „Novicam“ in „Danici“ rad pošiljal svoje pesniške umotvore. V „Novicah“ 1847. l. sé nahaja mnogo njegovih mičnih pesenc, izmed katerih smo postavili denašnjemu listu na čelo samo jedno, ki vam kaže, da je z mladino rad občeval ter je tudi pesence skladal za njo. To se zná, da njegove pesni gledé jezika niso tako izborne, kakor jih čitate dandanes; a pomisliti je treba, da se je slovenski jezik od 1847. l. do denašnjega dné mnogo opilil, in da so bili redki slovenski pisatelji v ónej dóbi, v katerej je pisal in pesence skladal Emanvel Tomšić. Daljša njegova pesen je balada pod naslovom „Murdoha kamen na Mulu (otoku hebridskem) poleg Škotske pravljice,“ katera je po „Slov. Novinah“ ponatisnena najprej v „Pravem Slovencu“ 1849. l. in kasneje v „Slov. Bčeli“ 1852. l. — Posebno lepe so njegove pesni pobožnega obsega, ki so priobčene

v „Zgod. Danici“ od 1851—1863. I. Naslov jim je: 1) Cvetlica Marija; 2) Pesem o blagoslovu premalanega altarja na Mirni; 3) Pesem o priliki obiskovanja milostljivega škofa Friderik Baraga 12. svečana v Trebnjem peta; 4) Solnce in cvetlica; 5) Marija v rajskem vrtu; 6) Dar Mariji; 7) Marija Kraljica itd.

Od 1863. leta dalje prestalo mu je peró pisati za javne novine in — umolknil je na slovstvenem polji. Kaj je bilo temu krivo, to mi ni znano. Bodi si temu kakor koli, nepozabljiv ostane Emanvel Tomšič vsacemu, kdor ga je poznal ali le priložnost imel ž njim občevati. Bil je rajni vedno do-brega in veselega srca, navdušen za narodno stvar ter trdnega, železnega zna-čaja. Kako priljubljen je bil ne samo v svojem ródnem kraju, nego tudi po bližnjih in daljnih krajih, to nam kaže njegov pogreb v dan 1. julija, h ka-terem se je zbralo veliko število njegovih znancev in prijateljev tudi iz od-daljenih krajev. Bodi mu blag spomin!

Ivan T.

Previdnosti je treba, kadar se kopljete.

Kópati se o vročih, poletnih dnevih v kakej reki, ali potoku je zdravo in krepilno. Vender nam je pri kópanji zeló previdnim biti. Kópati se ne smemo dokler smo vroči, in tudi ne smemo iti predrzno v globoko vodo, ker v rekah se najdejo pogostoma tudi zeló nevarni kraji. Nek deček se je hotel necega dné kopati. Ko je šel od doma, opominjala ga je mati: „ne bodi v vodi predrzen in ne idi mi v pregloboko vodo!“ Deček je šel hitro k vodi in je prav predrzno plaval sim in tjà. Zašèl je na tak kraj, kjer je bila zeló globoka voda in izginil je pod vodo. Ljudjé to vidèè, hiteli so mu v pómoč, a vse je bilo zamán; — utonil je. O kako so jokali njegovi stariši, bratje in sestre! A tudi njegovim součencem in prijateljem je bilo žal ubozega dečka. — Otroci! kdor ne uboga, tepe ga nadloga. Kdor ne sluša, zaide v škodo in večkrat tudi življenje zgubi. Zatorej, otroci, slušajte svoje ljube stariše in učitelje! — Zdaj so vroči dnevi in vi se radi kópljete. O dosti otrok je, ki ne vedó, kako se je treba pri kópanji vesti. Poslušajte torej, naj vam povem! Kópljite se v bolj skritih krajih ter bodite sramež-ljivi. Ne hodite v nevarne, deroče kraje. Ne kopljite se hitro po obédu (po kosilu) s polnim želodcem. Ohladite se prej, nego li stopite v vodo. Stopivši v vodo operíte si najpred glavo, prsi in hrbet. Potlej lahko stopite v vodo do kolen. A ne stojte samo na enem mestu, nego hodite sim in tjá; drgnite si ude po vsem telesu, posebno pa nogi, prsi in hrbet. Večkrat potap-ljajte glavo pod vodo. Ne ostajajte predolgo v vodi. Najprimernejše je 10 do 20 minut. Kadar iz vode stopite, osušite se z brisačo, ali rjuho. Potem se idite malo izprehajat. To vam bo zeló koristilo. Po kopelji in izprehodu vam bode jed dobro teknila.

To bi bila glavna vodila pri kópanji, po katerih se vam je ravnati.

Anton Leban.

